

4.2. Một số gợi ý về hình thức và phương pháp kiểm tra, đánh giá năng lực trong môn Âm nhạc lớp 1

4.2.1. Đánh giá chẩn đoán

Vào đầu giai đoạn dạy học, GV thu thập những thông tin về đặc điểm và khả năng học tập môn học của HS qua hình thức trao đổi và yêu cầu HS hát/ múa/ hát và vận động minh họa 1, 2 bài hát ở độ tuổi mầm non, nhi đồng,... để nắm được mức độ mặt bằng chung của HS cũng như nhu cầu, những điểm mạnh, hạn chế của HS để xây dựng kế hoạch, giáo án dạy học, phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động dạy học thích hợp.

4.2.2. Đánh giá thường xuyên

Quá trình GV quan sát và kiểm tra HS thực hiện các yêu cầu, nhiệm vụ trong các hoạt động cá nhân, nhóm, tập thể trong các giờ học, theo từng giai đoạn và nội dung học tập (có ghi kí hiệu phân loại theo cách phù hợp) để nắm được đặc điểm, khả năng, ý thức học tập, mức độ tiếp thu khi thực hành âm nhạc và sự tiến bộ của HS.

Đánh giá thường xuyên trong quá trình dạy học là hoạt động rất quan trọng, giúp GV quan sát, phát hiện, phân tích các nguyên nhân tác động, kịp thời đưa ra các gợi ý cho HS về cách tự điều chỉnh, cách phối hợp hoặc hướng dẫn HS luyện tập để khắc phục các lỗi sai, các hạn chế trong luyện tập và phối hợp với các bạn khi cùng thể hiện âm nhạc. Khi đã nắm được mức độ, khả năng của HS, với GV cần có sự động viên, khuyến khích và tạo các cơ hội, môi trường,... để HS được tập luyện/ thể hiện khắc phục những điểm hạn chế, dần tạo cho các em sự tự tin khi thể hiện hiểu biết và năng lực thực hành của cá nhân.

Trong quá trình dạy học và đánh giá, GV cần coi trọng đánh giá thường xuyên. GV cần động viên, khuyến khích và tạo động lực cho HS để các em tự tin thể hiện các nội dung âm nhạc theo sở trường của từng cá nhân. Sau mỗi hoạt động của HS trong các chủ đề, GV khuyến khích, hướng dẫn và gợi mở để giúp HS biết tự nhận xét mức độ thực hành của bản thân/ của nhóm mình tham gia và các nhóm khác, rút kinh nghiệm để cùng điều chỉnh khi thực hành theo nhóm, thực hành cá nhân.

4.2.3. Đánh giá cuối học kì/ cuối năm học

Việc đánh giá kết quả học tập của HS ở cuối học kì I hay cuối năm học sẽ phản ánh khá tổng quát sự tiến bộ về năng lực chung và năng lực chuyên môn của mỗi HS. Như yêu cầu đã nêu ở Chủ đề 4 và Chủ đề 8, HS được chủ động lựa chọn một trong những nội dung đã được ôn tập theo chương trình SGK mà các em thấy tự tin, yêu thích để thể hiện bài đánh giá học kì I hay cuối năm học, cụ thể như sau:

- Cảm xúc và mức độ tự tin khi thể hiện âm nhạc ở hình thức cá nhân hay cùng tập thể/ nhóm;
- Năng lực thực hành các kiến thức, hiểu biết ở các mạch nội dung trong chương trình môn học;
- Năng lực vận dụng – sáng tạo qua việc thể hiện các nội dung/ yêu cầu của bài học.
- Sự chia sẻ, hợp tác trong khi thể hiện âm nhạc cùng nhóm/ tập thể (nếu có).

GV cần thiết kế các hình thức, nội dung, yêu cầu đánh giá năng lực của HS thông qua các nhiệm vụ có sự tích hợp, lồng ghép vừa bám sát nội dung môn học, vừa thể hiện được những phẩm chất, năng lực chung của HS. Đồng thời cũng tạo điều kiện để HS phát huy sự vận dụng, sáng tạo các hiểu biết và kiến thức đã được học. Tuy nhiên, việc đánh giá HS thể hiện trực tiếp các kĩ năng, thao tác,... nên cũng không thể tránh được yếu tố tâm lí (sự xúc động) tác động đến kết quả thể hiện của HS. Chính vì thế, GV cần xem xét cả quá trình về mức độ cố gắng và sự tiến bộ của mỗi HS so với chính bản thân mình trong quá trình đánh giá thường xuyên để đảm bảo khách quan, công bằng và tạo động lực, niềm vui, sự hứng thú học tập cho các em.

Lưu ý: Tùy theo nội dung và tính chất của hoạt động, GV có thể đánh giá kết quả luyện tập thực hành/ thể hiện âm nhạc của HS theo hình thức tốp ca/ song ca/ đơn ca và áp dụng trong đánh giá cuối học kì và cuối năm học.

4.2.4. Đánh giá, xếp loại theo Thông tư số 22/2016/TT-BGDĐT

Căn cứ vào ba mức độ yêu cầu cần đạt theo khung năng lực môn học âm nhạc, việc đánh giá kết quả học tập môn Âm nhạc của HS lớp 1 sẽ chia thành các mức độ phân loại như sau:

- Mức độ 1: Hoàn thành tốt (tương ứng với mức 3 của khung năng lực)
- Mức độ 2: Hoàn thành (tương ứng với mức 2 khung năng lực)

– Mức độ 3: Chưa hoàn thành (tương ứng với mức 1 của khung năng lực)

Ví dụ: Nội dung đánh giá ở Chủ đề 1 được triển khai cụ thể như sau:

Nội dung:

- HS có thể lựa chọn một trong những nội dung sau để đánh giá:
 - + Trình bày bài hát *Vào rừng hoa* kết hợp với động tác minh họa hoặc vận động theo nhịp điệu.
 - + Đọc bài đọc nhạc *Bậc thang Đô – Rê – Mi* theo kí hiệu bàn tay kết hợp nhạc đệm/ gõ đệm/ vận động theo nhịp của bài.
 - + Thể hiện hoạt động thực hành theo nhóm/ cá nhân trong thực hành tập thể/ trò chơi âm nhạc với yếu tố to – nhỏ của âm thanh, câu chuyện âm nhạc *Âm thanh kì diệu*.

Đánh giá thường xuyên

– Mức độ 1: *Biết*

- + HS nhớ/ nhận ra, nêu được: Tên bài hát *Vào rừng hoa*; câu chuyện *Âm thanh kì diệu* với tên các nhân vật Đô, Rê, Mi và cô giáo Khóa Sơn; tên ba nốt nhạc Đô, Rê, Mi trong bài đọc nhạc.
- + Nhận biết và phân biệt được âm thanh tự nhiên và âm thanh âm nhạc.

– Mức độ 2: *Hiểu*

- + Hát đúng lời ca, giai điệu bài hát *Vào rừng hoa*, thể hiện được cảm xúc vui tươi, hồn nhiên khi hát; Biết kết hợp vỗ tay theo nhịp, kết hợp với nhóm trong khi thực hiện;
- + Phân biệt được độ cao – thấp của ba nốt Đô, Rê, Mi; Biết vận động theo nhịp điệu (tay và chân) kết hợp hát;
- + Hiểu và nhắc lại các ý chính của các bức tranh thể hiện các âm thanh tự nhiên trong khu rừng kì diệu.

– Mức độ 3: *Vận dụng – Sáng tạo*

- + Bước đầu thể hiện được tính chất vui tươi, nhịp nhàng khi hát bài *Vào rừng hoa*; Biết kết hợp gõ đệm theo phách/ nhịp và vận động theo nhịp bài hát/ bài đọc nhạc.
- + Bước đầu thể hiện được các yêu cầu đọc to – đọc nhỏ trong hát, trò chơi, vận động theo nhạc với các ý tưởng phối hợp của nhóm/ đôi bạn/ cá nhân.